

POSUDOK OPONENTA

Názov dizertačnej práce :

POTŘEBA ZAVEDENÍ HOLISTICKÉHO PŘÍSTUPU V PÉČI O DÍTĚ S DIAGNÓZOU DĚTSKÁ MOZGOVÁ OBRNA

Autor dizertačnej práce :

Mgr. Dana Šlechťová

Oponent :

doc.PhDr.Mária Gažiová, PhD.

Predkladaná práca sa zameriava na diagnózu detskej mozgovej obrny / DMO/ a v mimoriadne širokom kontexte rozoberá jednotlivé aspekty ochorenia a jeho liečby. DMO popisuje ako neurovývojové neprogresívne ochorenie, ktoré postihuje zvlášť systém motorický, často sa však spája so senzorickými, senzitívnymi a neurokognitívnymi léziami.

Autorka vychádza z domácich a zahraničných odborných literárnych zdrojov a obsírne uvádza dostupné poznatky o príčinách, prejavoch, diagnostike a liečebných možnostiach detskej mozgovej obrny. Teoretická časť dizertačnej práce zachytáva vplyv ochorenia na rozvoj osobnosti postihnutého dieťaťa v oblasti motorickej, psychickej, emocionálnej, rovnako však sleduje proces socializácie a možnosti vzdelávania dieťaťa s diagnózou DMO.

Cieľom práce je, podľa autorky, na základe doterajších poznatkov a zistení v rámci holistického prístupu zhodnotiť poskytovanú zdravotnícku, sociálnu a vzdelávaciu starostlivosť venovanú dieťaťu s popisovaným ochorením prostredníctvom analýzy subjektívneho hodnotenia matiek dieťaťa postihnutého detskou mozgovou obrnou. Dotazník bol predložený rovnako pediatrom v praxi v okrese Teplice, k spolupráci boli prizvané i zariadenia v regióne, ktoré participujú na starostlivosti o deti s diagnózou DMO / škola základná, špeciálna, praktická, denný stacionár pre pohybové ochorenia detí a detská kúpeľná liečebňa/.

Vzorka respondentov je relatívne úzka, avšak autorka systematicky a prehľadne analyzuje získané údaje a formuluje závery pre prax.

Napriek bohatým teoretickým poznatkom a dobrej kompetentnosti jednotlivých odborníkov z oblasti zdravotníckej, sociálnej a vzdelávacej autorka konštatuje, že vzájomná informovanosť a spolupráca odborníkov z jednotlivých oblastí starostlivosti je nedostatočná, čo môže nepriaznivo vplývať na celkový efekt liečby, osobnostný rast dieťaťa a celkový komfort rodiny dieťaťa.

K výrazným prednostiam predkladanej práce patrí aktuálnosť zvolenej témy, ktorej sa autorka ujala so zjavnou osobnou angažovanosťou, ďalej široký teoretický záber, ale zvlášť praktický úchop riešenej problematiky, ktorý vyústil do formulovania záverov pre prax, s apelovaním na mimoriadnu závažnosť

súčinnosti a spolupráce kompetentných odborníkov - v záujme komplexnej starostlivosti o dieťa
- s cieľom proporčného akcentu na dosiahnutie zdravotného, psychického a sociálneho komfortu dieťaťa ukotveného v odborne sprevádzanej primárnej rodine.

Predkladaná práca spĺňa stanovené ciele a svojou filozofiou holistického prístupu starostlivosti o jedinca významne oslovuje nielen odbornú obec kontaktujúcu dieťa s diagnózou detská mozgová obrna.

Po formálnych korekciách a bohatšom rozvedení záverov pre prax navrhujeme prácu publikovať.

Predkladaná práca spĺňa požadované kritéria,
oponent navrhuje po úspešnej obhajobe udelenie akademického titulu – Ph.D.

Otázky:

Praktická časť práce je realizovaná v okrese Teplice, je možné zistenia z tohto regiónu generalizovať ?

Čo autorku motivovalo k výberu témy ?

Stretla sa autorka s využitím metódy EEG biofeedbacku pri deťoch s onemocnením DMO v regióne Teplice ?

Akými cestami by, podľa autorky, bolo možné zlepšovať interakciu kontaktných odborníkov v oblasti liečby detských klientov s detskou mozgovou obrnou ?

Spišská Nová Ves, 09.09. 2011

doc.PhDr.Mária Gažiová,PhD.

Posudek oponenta disertační práce

Student: Mgr. Dana Šlechtová

Název práce: Potřeba zavedení holistického přístupu v péči o dítě s diagnózou dětská mozková obrna

Školitel: prof. Valérie Tóthová, Ph.D.

Oponent: Doc. PhDr. Luboš Chaloupka, Csc.

Vlastní hodnocení

Dětská mozková obrna (DMO) je jedním ze závažných témat speciální pedagogiky z oblasti somatopedie, neboť toto poškození mozku postihuje až 2 jedince z tisíce živě narozených, bývá spojeno s jinými poruchami – intelektu, epilepsií a s dalšími a vyžaduje multidisciplinární péči po celý život.

Předložená disertační práce má 393 stran odborného textu včetně 151 literárních odkazů na pedagogické, speciálně pedagogické, psychologické a medicínské české i zahraniční publikace, 32 odkazů na internetové zdroje, 80 tabulek zařazených v textu, 6 grafů a dále přílohy s ilustračními schémata, tabulkami z použité literatury, dalšími dokumenty vztahujícími se k diagnostice a léčení dětské mozkové obrny a s přehledem zařízení, která pečují o postižené jedince. Poslední příloha je názornou příručkou mapující motorický vývoj dítěte do 12. měsíce věku (s použitím obrázků dětského neurologa Václava Vojty), vypracovaná autorkou disertační práce pro rodiče za účelem poznání základních odchylek psychomotorického vývoje v tomto věku. S přílohami má práce 453 stran.

První část disertační práce, která je vypracována na základě početné prostudované literatury, je možno považovat za teoretickou přípravu k porozumění zvoleného tématu. Nejdříve se zabývá biomedicínkou stránkou dětské mozkové obrny a uvádí příčiny, klasifikaci, diagnostiku, léčení a přidružená postižení. Dále se práce věnuje vlivu této nemoci na motorický, psychický, kognitivní, emocionální a sociální rozvoj postiženého dítěte a jeho socializaci. Teoretická část je zakončena možnostmi vzdělávání postiženého dítěte a problematikou sociální, která ovlivňuje jedince s diagnózou dětská mozková obrna nejen v dětství, ale po celý život a rovněž i život celé jeho rodiny. Teoretická část zaujímá 134 stran z celkového textu.

Následující výzkumná část nejdříve formuluje cíl, kterým je zjištění současného stavu výskytu DMO v dětské populaci v okrese Teplice a u těchto dětí pak z holistického hlediska zhodnocení základní charakteristiky rodiny a vztahů v rodině, poskytovaného vzdělávání a úrovně zdravotnické a sociální péče. Pro realizaci tohoto cíle pak byly stanoveny výzkumné otázky. Při výzkumu použila autorka několik metod, a to analýzu dostupných odborných textů, statistické údaje z roku 2008 a 2009 publikované ÚZIS ČR, analýzu pedagogických a speciálně pedagogických dokumentů, dotazník pro dětské a dorostové lékaře v okrese Teplice, polostrukturované rozhovory s 15 matkami dětí s diagnózou DMO a případové studie.

Výsledky, získané dotazníkovým šetřením a při polostrukturovaném rozhovoru týkajícího se vzdělávání a sociálního zajištění rodiny, byly uspořádány do přehledných kontingenčních tabulek, prezentovány v nich v absolutních hodnotách a některé z nich graficky znázorněny.

Celkové hodnocení:

Práce úctyhodného rozsahu svědčí o tom, že autorka je s problematikou dětské mozkové obrny důkladně obeznána, a to skutečně v holistickém pojetí. Při zpracování postupuje systematicky, jazyk je srozumitelný a celková úroveň práce je velmi vyspělá. Pro prezentaci výsledků je uplatněno tabelární uspořádání i grafické znázornění. Za velmi cennou část disertační práce považuji 15 podrobných případových studií, k jejichž sestavení byly použity informace z polostrukturovaných rozhovorů s matkami. Všímají si rodinného zázemí a sociální situace rodiny, vztahů mezi jejími členy, vyrovnání se s postižením dítěte, průběhu těhotenství, prospívání dítěte po narození, stanovení diagnózy DMO a informovanosti o ní, léčení a rehabilitační péče, předškolního a školního vzdělávání a pomoci rodině v sociální oblasti. Zdařilá diskuse, která na případové studie navazuje, upozorňuje na nejčastější problémy, se kterými se rodina s dítětem s diagnózou DMO setkává ve sledovaných oblastech péče.

K práci mám tyto připomínky a podněty pro obhajobu:

1. Má autorka předložené práce vlastní profesionální zkušenosti s dětmi s DMO? Pokud ano, v jaké oblasti?
2. V tabulce 3 není vysvětleno, proč kromě počtu případů dispenzarizovaných pro DMO obsahuje tabulka také sloupec s počtem případů dispenzarizovaných pro epilepsii.
3. V disertační práci by se neměla vyskytovat hrubá gramatická chyba (např. na str. 182: „byli to první pokusy“, str. 187: „vztahy mezi sourozenci se výrazně zlepšili“, str. 195: „ostatní sourozenci jsou zcela zdraví“).
4. Doporučuji seznámit příslušné instituce zdravotní, sociální a vzdělávací péče v okrese Teplice s výsledky výzkumu, a to zejména s problémy, se kterými se rodiny nejčastěji setkaly.

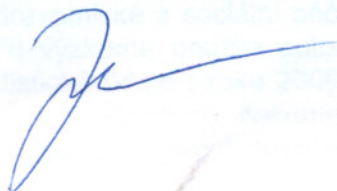
Závěr:

Předložená práce Mgr. Dany Šlechtové přináší výsledky, které mohou být využity ve zdravotnické, sociální a pedagogické praxi při péči o dítě s DMO. Koncepce celé disertační práce, teoretická průprava, sběr výzkumných dat, zpracování výsledků mají výbornou úroveň a totéž platí i pro formální stránku. Celostní pohled na problematiku umožňuje stanovit opatření, která – pokud s nimi bude seznámena odborná veřejnost – přispějí k odstranění nedostatků při péči o děti postižené DMO a ke zlepšení celkové nelehké situace jejich rodin.

Posuzovaná práce splňuje podmínky kladené na disertační práci. **Doporučuji ji k obhajobě.**

Místo vypracování a datum: V Praze dne 19. srpna 2011

Podpis:

**VYSOKÁ ŠKOLA
ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
SV. ALŽBETY, BRATISLAVA**

POSUDOK OPONENTA

na doktorandskú dizertačnú prácu

Oponent: prof. PhDr. Alžbeta Mrázová, PhD., MPH.

Názov práce: Potreba zavedení holistického prístupu v péči o dieťa s diagnózou detská mozgová obrna.

Autorka práce: Mgr. Dana Šlechtová, JČU – České Budejovice

Problematika postihnutého jedinca odprevádza ľudstvo počas jeho celej existencie. Zdravotne znevýhodnených jedincov spoločnosti stále máme, a treba si uvedomiť, že aj budeme mať - i keď sa vývoj ľudskej existencie do iných nových dimenzií. Ťažko vyriešime otázky „ nespravodlivosti postihnutia“, môžeme a je to našou povinnosťou riešiť pomoc naplnenia života jedinca z hendicapom a život jeho blízkych i okolia.

V tomto smere preto prácu doktorandky mgr. Jany Šlechtovej považujem za **mimoriadne aktuálnu a prínosnú**.

Za cieľ práce si autorka zvolila najskôr zmapovať súčasný stav výskytu DMO v detskej populácii v okrese Teplice, a na základe analýzy uvedených zistení previesť vyhodnotenie poskytovania zdravotníckych, sociálnych a vzdelávacích služieb detskému klientovi s dg.DMO z pohľadu holistického prístupu. Výsledky získané spracovaním materiálu majú pomôcť v praxi eliminovať zistené nedostatky.

Teoretická časť práce je veľmi bohatá na informácie vývoja i súčasného stavu DMO u nás i vo svete a nemám k nej žiadne pripomienky.

Ťažisko výskumu sa opiera o sledovanie subjektívneho hľadiska matiek, ako prežívali a stále prežívajú každodennú starostlivosť o svoje postihnuté dieťa, z akými problémami sa musia vyrovnávať v konfrontácii s nastaveným systémom poskytovania starostlivosti deťom s DMO v jednotlivých oblastiach. Prvá oblasť sa vzťahuje na poskytovanie zdravotníckej starostlivosti, kde je vyhodnocovaná problematika včasného záchytu porúch hybnosti a ich následnej lokomócie. Zároveň je sledovaná previazanosť a dostupnosť jednotlivých liečebných možností s pohľadom na celoživotné nároky jedinca s DMO. Druhou oblasťou výskumnej časti je oblasť možnosti vzdelávania týchto jedincov tak, aby boli vytvorené predpoklady pre ich začlenenie do spoločnosti.

Doplnkovou metódou bolo dotazníkové šetrenie medzi praktickými detskými lekármi.

Metódy a metodológia boli volené adekvátne k cieľom práce a dennými podmienkam výskumu klasicky: štúdiom a analýza dostupných odborných textov a dokumentov, dotazníka pre matky detí s DMO, dotazník k pre praktických pediatrov, pološtruktúrované rozhovory a prípadové štúdie. Pre prvú časť výskumu bol zostavený dotazník pre obvodných pediatrov (oslovených bolo 26, správne vyplnených sa vrátilo 20), a v kvalitatívnej časti výskumu tvorili

výskumný súbor matky postihnutých detí (v počte 15), kde bol využitý dotazník a pološtrukturovaný rozhovor.

Výsledky výskumu vychádzajú z realizovaných rozhovorov s matkami postihnutých detí, spracovaných pomocou rámcovej analýzy a z prevedeného šetrenia medzi obvodnými pediatriami. Vychádzajúc z uvedeného, hodnotím obsahovú stránku práce ako spĺňajúcu kritériá, prínosnú pre odbor sociálnej práce, ale najmä pre sledovaný región Teplice. Autorka svojou dizertačnou prácou potvrdzuje správnosť potreby zavedenia holistického prístupu v starostlivosti o dieťa s diagnózou DMO.

Po stránke formálnej si však ako oponent považujem za povinnosť uviesť niekoľko pripomienok, ktoré síce neznižujú obsahovú stránku dizertačnej práce, ale patria k elementárnym požiadavkám.

1. Predložená dizertačná práca má nadmerný počet strán (celkové s prílohami má 453 strán, čo činní 369 strán čistého textu, aj keď prílohy sú vždy prínosom a tvoria neoddeliteľnú súčasť práce), stanovený rozsah treba vždy dodržať!
2. V prelimináriu chýba uvedenie odboru (príp. špecializácie), v ktorom je práca obhajovaná.
3. Názvy hlavných kapitol a podkapitol prvej i druhej úrovne označujeme iným typom a veľkosťou písma.
4. Hlavné kapitoly začíname písať vždy na novú stranu.
5. Na str. 380 evidujete dvakrát ten istý prameň (Lesný a kol. 1985...a Lesný I. 1985).
6. V zozname literatúry chýba základný zákon (č. 117/ 1995 Sb.) o poskytovaní sociálnych služieb a poskytovaní dávok, ako aj Úmluva o právach dieťaťa .
7. Za vhodnejšie a prehľadnejšie by som považovala členenie obsahu celej dizertačnej práce a klasický na časť teoretickú a výskumnú. V teoretickej časti by boli prvá a druhá hlavná kapitola s príslušnými podkapitolami s tým, že aj názov prvej kapitoly je diskutabilný, keďže do "Defície DMO" rozhodne nepatrí minimálne diagnostika a terapia... Proste to členenie nie je správne, ale ! je to na rozhodnutie autorky.
Aj výskumnú časť by mohli tvoriť súčasné kapitoly 3,4,5. Záver ako 6. Kapitolu nečíslujeme. Podobne nečíslujeme ani Zoznam použitých zdrojov, Zoznam príloh, Prílohy.

Všetky uvedené poznámky nie sú podstatné ako som to už vyššie uviedla, patria však k elementárnym požiadavkám na odovzdanie práce pripravenej k obhajobe.

Záver

Dizertačná práca doktorandky magisterky Dany Šlechtovej v celku spĺňa kritériá pre tento druh písomných kvalifikačných prác, najmä po stránke obsahovej je prínosom pre odbor sociálnej práce, pre spoločnosť, pre rodičov detí postihnutých DMO, ale hlavne pre deti samotné . Plne ju k obhajobe a po jej úspešnom obhájení súhlasím s udelením akademického titulu *P h i l o s o p h i a e d o c t o r* – Ph.D.

Otázky:

1. Viete za akých podmienok sa odporúča podávanie (kedy indikujeme Botulotoxín a aké sú možné riziká (prípadne kontraindikácie)?
2. Na str. 138 uvádzate, že ste oslovili 26 praktických detských lekárov – všetci sú registrovaný vo VZP. Bol to zámer či náhoda, alebo ste mali konkrétny dôvod.?
3. Aký je Váš názor na nácvik ovládania sfinkterov u detí s DMO. Či posadzovať dieťa na nočník aj keď ho treba držať v podpaží a opierať mu chrbátik?

V Bratislave 8.8.20211

prof. PhDr. Alžbeta Mrázová, PhD., MPH.
oponentka